

Böyük maestronun sənət ocağı

Üzeyir Musiqi Günü ərəfəsində böyük dirijor və bəstəkar Niyazi Tağızadənin mənzil-muzeyinə baş çəkməyimiz heç də təsadüfi deyildi. Axı mərhum maestro Niyazi Hacıbəylilər nəslinin görkəmli nümayəndələrindən biridir.

Artıq 30 idən bəri muzey kimi fəaliyyət göstərən Niyazi ocağı xalqımızın mənəvi sərvəti olmaqla bərabər, maestronun ölməz yaradıcılığının etibarlı mühafizə edildiyi ünvandır. Ölməz sənətkar bu mənzildə 1958-ci ildən ömrünün sonunadək, yəni 1984-cü ilədək yaşayıb-yaradıb. Sənət məbədinin direktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi Rza Bayramovla müsahibəni təqdim edirik:

– Rza müəllim, Niyazi dünyada tanınmış musiqçilər nəslinin yetirməsi olub. Atası Zülfüqar Hacıbəyov, əmisi Üzeyir Hacıbəyli, dayısı – musiqişünas Ağalar bəy Əliverdibəyov kimi, o da Azərbaycan mədəniyyətinə misilsiz xidmətlər göstərmiş. Zəhmət olmasa, öncə mənzil-muzeyinin 30 illiyinə hazırlıq tədbirləri barədə məlumat verin.

– Əvvəla, hamımızın Üzeyir Musiqi Günümüz mübarək olsun! Qaldı ki, mənzil-muzeyimizin yubileyinə, biz bu münasibətlə ilin əvvəlində tədbirlər planı hazırlamışıq. Plana uyğun olaraq, sentyabrın 19-da yubiley münasibətilə təntənəli mərasim nəzərdə tutulur. Mərasimdə Niyazi haqqında çıxışlar, əsərlərindən ibarət maraqlı konsert proqramı ilə yanaşı, bu yaxınlarda mənzil-muzeyin yenidən 3 dildə – Azərbaycan, rus, ingilis dillərində çap olunmuş bukletləri və “Niyazi xatirələrində” kitabının davamı olan “Maestro Niyazi. Məqalələr, məktublar” bölməsinin ilk dəfə elektron variantının təqdimatı keçiriləcək. Foyemizdə “Muzeyin tarixindən” adlı fotosərgi və 30 illik fəaliyyəti əks etdirən slayd-şou olacaq. Başqa təqdimatlar da planlaşdırırıq.

– Mənzil-muzeyin açılışında Ulu öndər Heydər Əliyev şəxsən iştirak etmiş və bunu əlamətdar hadisə kimi qiymətləndirmişdi...

– Bəli, Mədəniyyət Nazirliyi kollegiyasının 1990-cı il dekabrın 28-də verdiyi qərarla Niyazinin mənzil-muzeyi yaradılıb və 1994-cü ildən Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyinin filiali kimi fəaliyyət göstərməyə başlayıb. Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev 2-ci dəfə hakimiyyətə gəldikdən sonra bütün sahələrə olduğu kimi, mədəniyyətə, muzeylərimizə diqqət, qayğı daha da artıb. Maestronun mənzil-muzeyinin açılışı 1994-cü il sentyabrın 18-də onun iştirakı ilə gerçəkləşib. Çıxışında böyük sənətkarın xatirəsinə ehtiramını bildirən Ulu öndər muzeyin “Qonaqlar” kitabına ürək sözlərini də yazıb.

– Muzey Niyazi irsinin toplanması, təbliği və nümayişi istiqamətində fəaliyyətini necə qurub?

– Əsas vəzifə maestronun həyat və yaradıcılığını əks etdirən eksponatlar vasitəsilə xalqımızın yüksək mədəniyyətə, incəsənətə malik olmasını təbliğ etmək, gələcək nəsillərə Azərbaycan xalqının zəngin tarixini, mədəniyyətini tanıtmaktır. Muzey maddi və mənəvi abidələrin toplanması, mühafizəsi, tədqiqi, təbliği və nümayişi ilə məşğul olan elmi-maarif müəssisəsidir. Niyazinin mənzil-muzeyi yaradılarkən buradakı materialların sayı 4707 ədəd idisə, hazırda muzeydə 6500-dək eksponat qorunub saxlanılır və nümayiş olunur. Bunlar əsasən, Niyazinin müəllif not əlyazmaları, proqramları, sənədləri, kitabları, afişaları, rəsm əsərləri, qramvolları, fotosəkilləri və şəxsi əşyalarından ibarətdir. Niyaziyə aid materiallar, eyni zamanda, Azərbaycan Milli Tarixi Muzeyində (273 ədəd), S.Mümtaz adına Azərbaycan Dövlət İncəsənət və Ədəbiyyat Arxivində (1604 qovluqda 4905 ədəd), Mərkəzi Dövlət Səsyazmaları Arxivində (214 ədəd) saxlanılır. Təkcə bu il əldə olunmuş materialların sayı 29 ədəd olub.

– Rza müəllim, maestronun bu evdə yaşadığı ən maraqlı xatirəni bizimlə bölüşürdünüz...

– Bir gün Niyazi həyat yoldaşı Həcər xanımla evliliklərinin 25 illiyinə hazırlanırlar. Bu münasibətlə şənlik evdə təşkil olunacaqmış. Maestro bu şad günə çoxlu qonaqlar dəvət edir. Maestro ilə xanımı yaxşı geyinib keçinirlər. Birdən Niyazi Həcər xanıma yaxınlaşaraq “Həcər, ölkəmizdə ölüm cəzası ləğv edilib və ən böyük cəza 25 ildir, mənə elə gəlir ki, 25 ilimi çəkmişəm, mənə buraxmaq lazımdır”. Həcər xanım isə: “Yox, əzizim, sən ömürlük sürgündəsən”, – deyər cavaba verir.

– Muzeydəki nəşrlər barədə nə deyə bilərsiniz?

– Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyi Niyazi irsinin tədqiqi və təbliği istiqamətində xeyli işlər görüb. Bu sahə həmişə muzey əməkdaşlarının diqqət mərkəzindədir və biz Niyazinin arxiv materiallarının nəşr olunması üzrə fəaliyyətimizi davam etdiririk. Deyə bilərəm ki, “Piano üçün pyeslər” not kitabı və bu kitaba daxil olan əsərlərin CD diskini ha-

kataloqunuda əlavə etmək olar.

Muzeyimizin ən son nəşr işi “Niyazi xatirələrində” kitabıdır. 2023-cü ildə işıq üzünə gələn bu nəşrdə Niyazi haqqında 1987-ci ildə rus dilində işıq üzünə gələn “Maestro Niyazi. Xatirələr, məqalələr, məktublar” kitabının “Xatirələr” bölməsinin rus dilində ilk dəfə tərcüməsi təqdim olunur. Layihə rəhbəri və elmi redaktoru Alla Bayramova olan kitabda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Niyazinin mənzil-muzeyinin açılışında iştirak etdiyi barədə də xatirələr yer alıb.

zırlayaraq ərsəyə gətirmişik. Mənzil-muzeyin bukleti Azərbaycan və rus dillərində çap edilib. Nəşr olunan “Təsvisi sənət əsərləri Niyazinin mənzil muzeyində” açıqca dəstini də qeyd edə bilərəm ki, buraya görkəmli rəssamların Niyazi ilə bağlı 16 əsəri daxildir. Bu siyahıya “Niyazinin arxiv materialları Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyində” illüstrasiyalı

kitabında iştirak etmiş və bunu əlamətdar hadisə kimi qiymətləndirmişdi...

– Maraqlı müsahibə üçün çox sağ olun.

Ceyhun ALIŞLI
XQ